

RAPORT Z EWALUACJI EX ANTE

projektu Aktywizacja osób chorujących psychicznie poprzez wolontariat

okres realizacji projektu: 1 października 2021 – 30 września 2023

Zamawiający:

Stowarzyszenie Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi, Ich Rodzin i Przyjaciół POMOST
oraz Regionalne Centrum Wolontariatu "Centerko"

Wykonawcy:

Pracownia 3E Aneta Szarfenberg

www.pracownia3e.pl

marzec 2022 r.

Spis treści

Kontekst.....	2
Podsumowanie	3
Zrealizowane działania.....	3
Poziom zaangażowania uczestników	4
Ocena wybranych aspektów zachowań i postaw wolontariuszy	5
Samoocena cech i postaw wolontariuszy	5
SPIS TABEL	9

Kontekst

Ewaluacja projektu „Aktywizacja osób chorujących psychicznie poprzez wolontariat” realizowana jest w ramach rozwoju instytucjonalnego. W projekcie założono realizację badań ewaluacyjnych, uwzględniających sytuację życiową oraz kondycję zdrowotną uczestników projektu + publikacja raportu z rekomendacjami dla Wnioskodawcy i placówek zajmujących się os. z problemami psychicznymi. Realizacja badania obejmuje: przygotowanie metodologii i narzędzi, badanie ewaluacyjne ex-ante, badania kwartalne, badanie ex-post oraz opracowanie raportu końcowego.

W projekcie przyjęto następujące rezultaty (dla min. 85% uczestników projektu):

- Wzrost pewności siebie i poczucia własnej wartości, zmniejszenie lęków i napięć;
- Nauka systematyczności, punktualności oraz umiejętności przydatnych w pracy i codziennym życiu;
- Zwiększenie samodzielności;
- Otwarcie się społeczeństwa na osoby chorujące psych., łamanie stereotypów;
- Uświadomienie przez uczestników projektu swoich praw i możliwości aktywności społ.

Realizowany projekt jest kolejnym przedsięwzięciem ukierunkowanym na promocję wolontariatu a także kolejnym wspierającym osoby z doświadczeniem choroby psychicznej, realizowanej przez Centerko. W ramach dotychczasowych działań prowadzono badania wśród mieszkańców miasta Łodzi lub regionu łódzkiego oraz ewaluacje projektów. Doświadczenia i rekomendacje sformułowane we wspomnianych opracowaniach posłużyły jako punkt wyjścia do opracowania założeń ewaluacji niniejszego projektu oraz narzędzi potrzebnych dla zebrania danych.

Niniejsze opracowanie jest pierwszym z raportów, prezentującym wyniki zebrane w ramach badania początkowego, realizowanego po rozpoczęciu realizacji projektu. Zrealizowane badania objęły

- badanie kompetencji wolontariuszy i wolontariuszek uczestniczących w projekcie na początku realizacji działań i na zakończenie, zrealizowane przy wykorzystaniu kwestionariusza ankiety (formularz) oraz przy organizacyjnym wsparciu opiekunów rekrutowanych wolontariuszy;
- miesięczne notatki trenerów /trenerek wolontariuszy.

W ramach pierwszego etapu przeprowadzono badanie wśród 14 wolontariuszy (w projekcie zakładane jest udzielenie wsparcia dla 20 osób z problemami psychicznymi z woj. łódzkiego, będących pod opieką terapeutów, lekarzy lub psychologów w placówkach terapeutycznych, które po przeszkoleniu będą realizowały wolontariat w wybranych podmiotach). Podsumowano także przebieg projektu na podstawie notatek opiekunów wolontariuszy. Badanie miesięczne zostało przeprowadzone na koniec lutego 2022, gdy po ograniczeniach związanych z pandemią rozpoczęto bardziej intensywne działania w ramach projektu.

Podsumowanie

Wnioski wynikające z przeprowadzonego badania:

- ⇒ W monitorowanym okresie realizowano działania wspierające kierowane do grupy 14 osób.
- ⇒ W ramach działań wszyscy wolontariusze uczestniczyli w spotkaniach i rozmowach wspierających z opiekunami merytorycznymi i z asystentami wolontariatu.
- ⇒ 7 wolontariuszy wybrało miejsce aktywności wolontariackiej, dwie osoby odbyły pierwsze wolontaryjne aktywności, trzy osoby nie podjęły aktywności wolontariackiej z powodu pandemii, dwie osoby nie podjęły aktywności wolontariackiej z innych (własnych) przyczyn.
- ⇒ Większość wolontariuszy uczestniczących w projekcie jest zaangażowana i zmotywowana do działania, czasem wolontariusze deklarują jednocześnie chęć udziału w wolontariacie i czynniki utrudniające tę aktywność (np. trudności z pamięcią lub koncentracją wynikające z choroby, izolacje, zniechęcenie).
- ⇒ Średnio najwyżżej oceniane cechy obrazujące zachowania i/lub postawy uczestników to umiejętności przydatne w codziennym życiu (7,5), nieco niżej: punktualność (6,4), systematyczność (6,1) i samodzielność (6,1).
- ⇒ Obecnie nie było możliwe zaobserwowanie zmian, w kilku przypadkach odnotowano stabilizację w dotychczasowej kondycji (zarówno dużego jak i małego zaangażowania w projekt).
- ⇒ W kwestionariuszu samooceny uczestnicy wysoko oceniają swoje cechy z zakresu zaangażowania, tolerancji i akceptacja różnorodności oraz odpowiedzialności. Zdecydowanie i często uczestnicy wskazywali, że są osobą wrażliwą, najrzadziej wskazywali, że potrafią sprawnie działać pod presją.

Zrealizowane działania

Działania, w jakich wolontariusze uczestniczyli w ostatnim miesiącu (w nawiasie podano liczbę osób, w odniesieniu do których prowadzono określone działania):

- spotkanie / rozmowa wstępna / wywiad z opiekunem merytorycznym (14),
- spotkanie indywidualne z asystentem (6),
- rozmowy z asystentem wolontariatu,
- spotkanie indywidualne z asystentem (telefoniczne ze względu na izolację),
- rozmowy z opiekunem wolontariatu (6),
- spotkanie grupowe z psychologiem (3),
- wypełnienie ankiety projektowej,
- wypełnienie ankiety projektowej przy wsparciu asystenta (5),
- wypełnienie ankiety projektowej (online ze względu na izolację)",

- rozmowa z psychologiem (3),
- wolontariat w Fundacji Zielone Wzgórze,
- wyjście na wolontariat do Fundacji Viva-Kotylion.

Poziom zaangażowania uczestników

Opiekunowie wolontariatu (2 osoby) wskazywali na dość zróżnicowany poziom zaangażowania uczestników projektu. Bardzo zmotywowane i zaangażowane są dwie osoby uczestniczące w projekcie, średnio – 2, mało – cztery. W odniesieniu do pozostałych wskazano indywidualne aspekty charakteryzujące na zaangażowanie lub mogące je kształtować:

- Wolontariusz obecnie odbywa staż, który jest dla niego priorytetowy.
- Wolontariuszka wyrażała chęć uczestniczenia w działaniach. Zgłaszała często problemy z pamięcią wynikające z choroby. Obecnie uczęszcza do ŚDS „Przystań”.
- Wolontariusz wyrażał chęć uczestniczenia w działaniach, natomiast podkreślał, że w ostatnim czasie „często nie chce mu się nic”. Obecnie uczęszcza do ŚDS „Przystań”, jak wraca do domu podkreśla, że praktycznie nie podejmuje działań.
- Wolontariuszka wyrażała chęć uczestniczenia w działaniach. Ze względu na izolację z powodu choroby nie miałyśmy możliwości uczestniczyć na wolontariacie. Jest silnie zmotywowana. Wolontariuszka także pracuje zawodowo, stąd godziny popołudniowej wchodzi jedynie w grę.
- Wolontariusz wyrażał chęć uczestniczenia w działaniach. Był bardzo zadowolony z pierwszego spotkania w Fundacji Zielone Wzgórze. Jest bardzo zaangażowany i zmotywowany. Programowanie to jego pasja życiowa. Chce ją rozwijać i w przyszłości podjąć pracę w tym obszarze, to determinuje duże zaangażowanie wolontariusza.
- Wolontariusz wyrażał chęć uczestniczenia w działaniach. Obecnie uczęszcza do ŚDS „Przystań”. Zgłaszał problemy wynikające z choroby związane np. z koncentracją. Ankietę wypełnialiśmy ok 1,5 godz. Wolontariusz był bardzo zaangażowany i jest chętny na spotkanie indywidualne z psychologiem.

W okresie objętym badaniem nie zmieniło się nastawienie uczestników projektu do podjętej aktywności wolontariackiej ani nie wystąpiły sytuacje, które miały wyraźny wpływ na zaangażowanie danej osoby w działalność wolontariacką i/lub w działania w projekcie. Na chwilę obecną nie było możliwe zaobserwowanie zmian w zaangażowaniu wolontariuszy w działania realizowane w ramach projektu, w kilku przypadkach odnotowano stabilizację w dotychczasowej kondycji (zarówno dużego jak i małego zaangażowania w projekt).

Ocena wybranych aspektów zachowań i postaw wolontariuszy

Opiekunowie wolontariatu oceniali także wybrane aspekty (cechy) zachowań i postaw wolontariuszy uczestniczących w projekcie, przy czym 6 podanych cech ma charakter pozytywny (im wyższa ocena tym lepiej) a 2 mają charakter negatywny (im niższa ocena tym lepiej). Przyjęto skalę 0-10, gdzie 0 jest oceną najniższą oznaczającą brak danej cechy, a 10 to nota najwyższa.

Średnia z ocen w odniesieniu do poszczególnych pozytywnych zagadnień mieści się w przedziale 5,5 (pewność siebie) do 7,5 (umiejętności przydatne w codziennym życiu). Cechy negatywne (poziom lęków i napięcie) występują wśród uczestników średnio na poziomie 4-4,4.

Dla poszczególnych cech wskazano także dominantę – wartość występującą najczęściej dla każdej z podanych cech (oraz częstotliwość z jaką występuje). Im wyższa jest wartość dominanty, tym wyższa jest zaznaczana najczęściej nota. Maksymalna wartość dominanty to 10 (gdyby taką notę wskazywano dla danej cechy najczęściej), a najwyższa częstotliwość to 14 – gdyby tę samą notę wskazano dla wszystkich osób objętych badaniem.

W zestawieniu poniżej: najwyższą dominantą to 8 odnotowana w odniesieniu do punktualności (4 osoby), umiejętności przydatnych w codziennym życiu (4 osoby) oraz samodzielności (3 osoby). Najczęściej dla jednej cechy wskazywano dominantę na poziomie 5 – w odniesieniu do poczucia własnej wartości u pięciu osób.

Tabela 1 Średnia i dominanta dla cech ocenianych przez opiekunów wolontariatu

Cechy	średnia	dominanta (częstotliwość)
1 pewność siebie – p	5,5	7 (4)
2 poczucie własnej wartości – p	5,8	5 (5)
3 poziom lęków – n	4,0	2 (3)
4 poziom napięcie – n	4,4	2 (3)
5 systematyczność – p	6,1	8 (5) oraz 5 (4)
6 punktualność – p	6,4	8 (4)
7 samodzielność – p	6,1	5 (4) oraz 8 (3)
8 umiejętności przydatne w pracy i w codziennym życiu – p	7,5	7 (4) oraz 8 (4)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania

Samoocena cech i postaw wolontariuszy

Kwestionariusz samooceny dla wolontariuszy składał się z 61 pytań pogrupowanych w 13 obszarów tematycznych (po 4 pytania do każdego obszaru) i 9 pytań dotyczących ogólnej kondycji. Uczestnicy badania wskazywali w 10-stopniowej skali (od 0 – najniższa, do 10 – najwyższa ocena) w jakim stopniu zgadzają się z podanym stwierdzeniem.

Zestawione w tabeli poniżej wyniki pokazują, że średnio najwyżżej wolontariusze oceniali: aktywność w obszarach zaangażowanie, tolerancja i akceptacja różnorodności oraz odpowiedzialność. Średnia wartości dla wszystkich zagadnień w ramach każdego z obszarów wynosiła 8,0. Spośród wszystkich odpowiedzi najwyższą średnią odnotowano w odniesieniu do twierdzenia „Jestem osobą wrażliwą” (8,7); „Gdy się do czegoś zobowiązę, to jest to dla mnie ważne.” (8,4); „Podejmując się realizacji zadania zastanawiam się, w jaki sposób mogę je wykonać najlepiej.” (8,3) i „Zadanie, które otrzymuję, staram się wykonać na 100% swoich możliwości.” (8,3). Twierdzenia, w których średnia odpowiedzi jest najniższa: „Potrafię sprawnie działać pod presją (czasu, stresu, niespodziewanych zmian).” (3,9); „Jestem osobą odporną na stres i niespodziewane trudności.” (4,1) oraz „Łatwo dostosowuję się do zmian.” (4,1). W poniższym zestawieniu najwyższe średnie zaznaczono pogrubieniem, a najniższe wyróżniono niebieskim tłem.

W odniesieniu do większości zagadnień wskazano w tabeli także dominantę – notę najczęściej wskazywaną w odniesieniu do poszczególnych odpowiedzi. W niektórych zagadnieniach żadna nota nie była dominująca. W zestawieniu wyróżnia się obszar „Tolerancja i akceptacja różnorodności”, bowiem w odniesieniu do wszystkich czterech zagadnień najczęściej (średnio przez co trzeciego uczestnika badania) notą była ocena najwyższa z możliwych. W odniesieniu do opinii jednostkowych ocena 10 jest dominantą wskazaną przez połowę uczestników przy zagadnieniu „Jestem osobą wrażliwą”.

W pytaniach z zakresu ogólnego samopoczucia 12 osób wskazało, że odczuwa lęki oraz napięcie pojawiające się bez wyraźnej przyczyny. Spośród cech pozytywnych średnio najwyżżej oceniana jest punktualność (7,5) a najniżej pewność siebie (4,9).

Tabela 2 Średnia i dominanta cech w samoocenie wolontariuszy

cecha	średnia	dominanta (częstotl.)
1. Zaangażowanie		
1a. Podejmując się realizacji zadania zastanawiam się, w jaki sposób mogę je wykonać najlepiej.	8,3	10 (5)
1b. Realizując zadanie staram się jak najlepiej wykorzystać swoją wiedzę i umiejętności.	7,8	8 (4)
1c. Zadanie, które otrzymuję, staram się wykonać na 100% swoich możliwości.	8,3	10 (5)
1d. Zadania, które realizuję, traktuję jako możliwość rozwijania swoich umiejętności lub zainteresowań.	7,5	10 (4)
2. Komunikatywność		
2a. Potrafię dostosować język i/lub sposób komunikacji do rozmówców (nieco inaczej rozmawiać w różnych okolicznościach).	6,3	8 (3)
2b. Potrafię wyrazić swoje zdanie w sposób zrozumiały dla innych.	5,9	7 (4)
2c. Podczas rozmowy uważnie słucham i staram się zrozumieć perspektywę osoby, z którą rozmawiam.	7,4	-
2d. Podczas rozmowy panuję nad emocjami (nie mówię czegoś, czego później żałuję).	6,1	5 (4)
3. Tolerancja i akceptacja różnorodności		

cecha	średnia	dominanta (częstotl.)
3a. Mam świadomość różnorodności języków, przyzwyczajęń, zwyczajów i tradycji.	8,2	10 (5)
3b. Chętnie poznaję osoby, które żyją inaczej niż ja ze względu na ich tożsamość	7,6	10 (5)
3c. Szanuję każdego człowieka, bez względu na jego pochodzenie lub cechy, które go wyróżniają.	8,2	10 (6)
3d. Staram się zrozumieć potrzeby wszystkich osób, niezależnie od tego, do jakich grup społecznych należą.	7,9	10 (5)
4. Uczenie się		
4a. Lubię się uczyć czegoś nowego i/lub rozwijać swoje zainteresowania.	7,9	10 (4) /6(4)
4b. Korzystam z każdej okazji, żeby nauczyć się czegoś nowego i/lub rozwijać swoje zainteresowania.	7,2	9 (4) /7 (4)
4c. Jeśli będę mieć taką możliwość, to zapiszę się na kurs lub studia.	5,9	9 (3)
4d. W wolnym czasie czytam książki i/lub długie publikacje dostępne w Internecie (np. czasopisma, blogi itp.).	5,4	-
5. Inicjatywa		
5a. Chętnie angażuję się w działania, które są dla mnie interesujące.	8,2	10 (4) /8 (4)
5b. Lubię, gdy coś się dzieje.	7,1	10 (4)
5c. Jeśli widzę taką potrzebę to angażuję się w działania trudne, wymagające dużo wysiłku.	6,1	-
5d. Często mam pomysły (na nowe działanie lub aby coś realizować lepiej).	6,4	7 (4)
6. Zorientowanie na wyniki		
6a. Jestem osobą rzetelną.	6,9	7 (4)
6b. Gdy podejmę się jakiegoś zadania, to wytrwale dążę do celu.	7,5	9 (4) /8 (4)
6c. Długoterminowe zadania realizuję cierpliwie, na każdym etapie ważna jest dla mnie jakość mojej pracy.	6,4	4 (5)
6d. Zrealizowanie zadania i /lub osiągnięcie założonych rezultatów daje mi satysfakcję z pracy.	7,6	9 (5)
7. Reagowanie na problemy		
7a. Jestem osobą odporną na stres i niespodziewane trudności.	4,1	-
7b. Potrafię sprawnie działać pod presją (czasu, stresu, niespodziewanych zmian).	3,9	-
7c. Lubię wyzwania.	5,8	-
7d. Uważam, że każdy problem ma swoje rozwiązanie i zawsze staram się je znaleźć.	6,7	-
8. Praca zespołowa		
8a. Podczas realizacji wspólnego zadania chętnie słucham sugestii i pomysłów innych osób.	7,4	10 (4)
8b. Podczas realizacji wspólnego zadania chętnie dzielę się swoją opinią i pomysłami.	7,1	-
8c. Lubię pracować z innymi ludźmi.	7,1	10 (4)
8d. Lubię czuć się częścią większego zespołu lub większego zadania.	6,9	-
9. Przywództwo		
9a. Lubię realizować zadania wspólnie z innymi ludźmi.	7,0	-
9b. Czuję się lubiany /lubiana przez innych.	6,1	-
9c. Mam wrażenie, że inni ludzie chętnie ze mną współpracują.	6,2	8 (4)
9d. Potrafię motywować innych do działania.	5,2	-
10. Odpowiedzialność		

cecha	średnia	dominanta (częstotl.)
10a. Dotrzymuję danego słowa.	8,1	9 (5)
10b. Gdy się do czegoś zobowiązę, to jest to dla mnie ważne.	8,4	10 (6)
10c. Zależy mi na dobrym wykonaniu zadania, którego się podejmuję.	8,0	10 (5)
10d. Jeśli popełniam w czymś błąd, to robię wszystko aby go naprawić.	7,5	-
11. Organizacja i planowanie		
11a. Zanim zacznę wykonywać zlecone zadanie, najpierw staram się zrozumieć, jaki jest jego kontekst	7,2	9 (4)
11b. Utrzymuję kontakt z innymi osobami, które są zaangażowane w realizację tego samego zadania.	6,4	-
11c. Realizując zadanie koncentruję się na celu (do czego moja praca jest potrzebna).	7,1	-
11d. Planowanie i monitorowanie (ocena) rezultatów to dla mnie jeden z elementów realizacji zadania.	6,7	-
12. Innowacyjność i kreatywność		
12a. Łatwo dostosowuję się do zmian.	4,1	5 (3)
12b. Lubię jak dzieje się coś nowego.	6,3	-
12c. Rozwiązując problemy szukam nowych rozwiązań.	6,1	9 (4)
12d. Staram się myśleć nieszablonowo.	5,8	5 (4)
13. Empatia		
13a. Jestem osobą wrażliwą.	8,7	10 (7)
13b. Odczuwam emocje innych osób w moim towarzystwie.	7,6	8 (4)
13c. Przykre emocje (smutek, strach, przygnębienie) innych osób w moim otoczeniu sprawiają, że udziela mi się ich nastrój.	7,3	10 (4)
13d. Potrafię się cieszyć z radości innych osób (w sytuacji, która mnie bezpośrednio nie dotyczy).	7,4	10 (5)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania

Tabela 3 Średnia i dominanta ogólnego samopoczucia w samoocenie wolontariuszy

Cecha z zakresu: ogólne samopoczucie	średnia	dominanta (częstotl.)
a. Na ile oceniasz swój poziom pewności siebie?	4,9	7 (3)
b. Na ile oceniasz swój poziom poczucia własnej wartości?	5,6	
c. Czy odczuwasz lęk, który pojawia się bez wyraźnej przyczyny? --- 12 TAK	-	-
d. Jeśli w poprzednim pytaniu wybierzesz „tak”, to na ile oceniasz uciążliwość odczuwanego lęku?	6,1	
e. Czy odczuwasz napięcie, które pojawia się bez wyraźnego powodu? --- 12 TAK	-	-
f. Jeśli w poprzednim pytaniu wybierzesz „tak”, to na ile oceniasz uciążliwość odczuwanego lęku?	5,9	6 (3) / 5 (3)
g. Jak oceniasz u siebie systematyczność?	6,0	
i. Jak oceniasz u siebie punktualność?	7,5	10 (4)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania

SPIS TABEL

Tabela 1 Średnia i dominanta dla cech ocenianych przez opiekunów wolontariatu	5
Tabela 2 Średnia i dominanta cech w samoocenie wolontariuszy.....	6
Tabela 3 Średnia i dominanta ogólnego samopoczucia w samoocenie wolontariuszy.....	8

